

Som i andre tilfælde, hvor kompetencen til at træffe bestemmelse om et straffeprocessuelt tvangsindgreb er henlagt til retten, opstår spørgsmålet, om man kan og bør give politiet en foreløbig kompetence til at påbegynde indgrebet i tilfælde, hvor behovet herfor pludselig opstår, og hvor øjemedet ville forspildes, dersom retskendelse skulle afventes («periculum in mora»).

Efter udvalgets opfattelse kan der opstå situationer, hvor politiet kan have behov for at foretage også den mere kvalificerede og den særlig kvalificerede observation uden at skulle afvente retskendelse. Politiet har f.eks. modtaget et tip fra en udenlandsk myndighed om, at der på en bestemt adresse vil blive afleveret en sending narkotika inden for de nærmeste timer. I sådanne tilfælde vil der eventuelt kunne være anledning til omgående at iværksætte observation af den pågældende adresse, og der vil kunne være situationer, hvor der er behov også for observation inde i bolig eller husrum. Tilsvarende situationer kan opstå med hensyn til indgreb i meddelelseshemmeligheden, og i sådanne tilfælde kan politiet foretage indgrebet med efterfølgende forelæggelse af sagen for retten, jf. retsplejelovens § 783, stk. 3 (refereret ovenfor under pkt. 5.1.2.2.). Når det sikres, at spørgsmålet om godkendelse af indgrebet hurtigt forelægges retten til afgørelse, og at denne afgørelse træffes under de samme processuelle garantier som en forudgående forelæggelse for retten, synes der ikke at være nogen afgørende betænkelighed ved at give politiet en tilsvarende foreløbig kompetence til at iværksætte observation, når der foreligger »periculum in mora«. Med hensyn til betingelserne for og fremgangsmåden i øvrigt ved iværksættelse af »periculum in mora«-indgreb foreslås det, at der tages udgangspunkt i reglerne om indgreb i meddelelseshemmeligheden.

6.2.1.5. Underretning om foretagne indgreb

Efter afslutningen af et indgreb i meddelelseshemmeligheden skal der som udgangspunkt gives underretning om indgrebet, jf. retsplejelovens § 788. Retten kan dog efter anmodning fra politiet beslutte, at underretning skal undlades eller udsættes i nærmere fastsat tidsrum, hvis underretning vil være til skade for efterforskningen eller omstændighederne i øvrigt taler imod underretning. Ved rumaflytning underrettes den, der har rådighed over det sted eller det lokale, hvor samtalen er afholdt eller udtalelsen fremsat, jf. § 788, stk. 2, nr. 2. Der er således ikke noget krav om underretning til de enkeltpersoner, der har ført de konkret aflyttede samtaler m.v., men underretningen kan gives til den, der havde rådighed over den aflyttede lokalitet.

Det forekommer naturligt, at underretningen ved rumaflytning m.v. skal gives til den, der havde rådighed over lokaliteten. Denne vil typisk være »hovedpersonen« i eller initiativtageren til den aflyttede samtale m.v. Reglen beror dog tillige på praktiske hensyn, idet det ofte ikke vil være muligt for politiet at foretage underretning af de i øvrigt deltagende personer, fordi man ikke er bekendt med deres identitet.

Ved politiets observation af personer, der befinder sig på et ikke frit tilgængeligt sted, må underretningen formentlig på samme måde gives til den, der har rådighed over lokaliteten. Det vil heller ikke ved politiets anvendelse af observation være praktisk muligt at foretage underretning af alle de - eventuelt uidentificerede - personer, der måske tilfældigt kommer med på billedet eller filmen.

Efterfølgende underretning forudsættes alene givet ved de *mere kvalificerede og de særlig kvalificerede indgreb*, dvs. dels ved observation af personer, der befinder sig på et ikke frit tilgængeligt sted, ved hjælp af et fjernbetjent eller automatisk virkende apparat, og dels ved observation af personer, der befinder sig i en bolig eller andre husrum, ved hjælp af apparat, der anvendes i boligen eller husrummet, eller ved hjælp af fjernbetjent eller automatisk virkende apparat.

Også med hensyn til fremgangsmåden i øvrigt ved den efterfølgende underretning om indgrebet foreslås det, at der tages udgangspunkt i reglerne om indgreb i meddelelseshemmeligheden.

Efter karakteren af de *kvalificerede indgreb* finder udvalget ikke anledning til at fastsætte regler om underretning i sådanne tilfælde.

6.2.1.6. Betydningen af samtykke fra den, der har rådighed over det ikke frit tilgængelige sted

Observation kan tænkes iværksat med hensyn til lokaliteter, som en ikke mistænkt har rådighed over. Udvalget har på den baggrund overvejet, hvad virkningen af et eventuelt samtykke fra tredjemand bør være.

Et tilsvarende spørgsmål opstår i forbindelse med indgreb i meddelelseshemmeligheden. Det anføres herom i betænkning nr. 1023/1984, s. 60:

»Også anden aflytning forudsættes - ligesom telefonaflytning - foretaget *hemmeligt* i forhold til samtaltens parter. Hvis politiet efter aftale med en mødedeltager lader denne foretage optagelse af, hvad der sker på mødet, er man uden for området af straffelovens § 263, nr. 3, og foranstaltningen vil ikke være et indgreb i meddelelseshemmeligheden og ikke kræve opfyldelse af reglerne herfor.«

Der antages heller ikke at foreligge ulovlig aflytning som nævnt i straffelovens § 263, stk. 1, nr. 3, selv